Burgerslachtoffer

Jan Wijgerinck

Vrijheid in herdenken

Johannes (Jan) Henricus Maria (ook Wygerinck) is geboren op 6 november 1912 in Groenlo. Zijn vader was schoenfabrikant. Jan ging naar de HBS in Nijmegen.

Toen hij in 1931 student werd in Tilburg vroeg een studentenpriester of hij verkennersleider wilde worden. Hij meldde zich bij de Tilburgse groep Miquel Pro.

Jan Wijgerinck vroeg in 1934 de 12 jarige Gerrit Arink om in Groenlo een groep verkenners te vormen. Gerrit had daar wel oren naar. Hij mocht van zijn vader kiezen of voor voetballen of voor verkenners. Op zaterdag 29 december 1934 werden in het parochiehuis twee patrouilles gevormd: de Spechtenpatrouille en de Uilenpatrouille. Hopman Wygerinck in korte broek, kniekousen, een stropdas en een grote hoed was de grote leider. De Sint Ludgergroep van de Katholieke Verkenners was geboren. Zijn zus werd hier welpenleidster. Jan was een vroom man. In 1935 ging hij met Bernhard Pothof, medeleiding en hoofd van de basisschool St. Aloysius, naar Rome met de Verkennersbedevaart. Eind ’36 was Jan uit Groenlo vertrokken en werd zijn rol door anderen overgenomen.

Hij woonde hij in Amsterdam en werd daar Oubaas bij de Dr. Poelstam van de Ignatius en Driekoningengroep. Hij was lid van de St. Jan-cursusstaf van de Katholieke Verkenners. Vlak voor de oorlog keerde hij weer terug naar Groenlo. In 1940 richtte hij met de oudste verkenners de Sunte Mattenstam (Sint Maarten) op.

Toen op 2 april 1941 Scouting verboden werd door de Duitsers, werd het materiaal opgeslagen in de fabriek van de vader van Jan. De Duitsers hebben uiteindelijk alle tenten in beslag genomen, mogelijk na verraad door een NSB’er. Jan ging met de zeven voortrekkers van zijn stam ondergronds verder in de oorlog. Zo gingen regelmatig op kamp, zoals in 1941 in het Korenburgerveen.

Op 4 mei 1942 werden 460 Nederlandse mannen in het voormalige Kleinseminarie Beekvliet bij St Michielsgestel vastgezet. Ruim twee maanden later werden op 13 juli 1942 nog eens 800 gijzelaars in het nabijgelegen kamp Haaren geïnterneerd, waaronder Jan Wijgerinck. Ook dit waren mannen *‘die vroeger in het openbare leven stonden en van wie aan te nemen is dat zij met de aanstichters van de tegen de bezettende macht gerichte kuiperijen sympathiseren’.* Door te dreigen de gijzelaars ter dood te brengen, probeerde de bezetter te voorkomen dat Nederlanders verzets- en sabotageacties zouden plegen. De opgepakte mannen kwamen uit alle lagen van de bevolking. Opvallend was wel dat relatief veel gijzelaars een vooraanstaande positie innamen in de Nederlandse samenleving. Daarnaast kwamen de gijzelaars vooral uit kringen

die aan bepaalde Duitse plannen hun medewerking geweigerd hadden. Na enige tijd ging hij naar het voormalige Kleinseminarie Beekvliet bij St Michielsgestel. Na Dolle Dinsdag werd Kamp Beekvliet op 5 september 1944 gesloten. De gijzelaars gingen te voet naar kamp Vught. Op 13 september 1944 kwam hij vrij.

Na de oorlog was hij assistent subkampleider van subkamp 1 Dauphine. Daarnaast was hij hopman van groep 4 St. Ludger op dit subkamp tijdens de 6e Wereld Jamboree in 1947. Deze zou oorspronkelijk in 1941 gehouden worden, maar ging door de oorlog niet door. De tweede keuze was om de jamboree te houden in 1946. Door verschillende redenen, te weinig voorraden, moeilijke reis mogelijkheden en andere prioriteiten werd besloten om het nog een jaar uit te stellen. In 1947 werd de jamboree alsnog gehouden en werd het thema “Peace Jamboree / Jamboree de la Paix” gebruikt. (Vredes Jamboree).

Verkennershuwelijk.

Als ooit van een echt verkennershuwelijk gesproken mag worden, dan nu. Bijgaande foto toont U het bruidspaar Jan Wygerinck, D.C.C. en Ria Schelbergen, Akela-leader. Het huwelijk werd op 5 September in Nijmegen onder grote belangstelling, ook van verkennerszijde, gesloten.

Zonnig en gezegend pad, bruidspaar!

*

Op 5 september 1951 trouwde Jan in Nijmegen met Maria (Ria) Christina Catherina Schelbergen (geboren 14 augustus 1919 in Breda), Akela Leader. Ze kregen een dochter die op 8 jarige leeftijd overleed.

Hij was na de oorlog initiator van Jongensstad in Groenlo en was daar actief vanaf 1948 tot in 1955 en hij zat in de gemeenteraad. Hij ontving in 1954 een zilveren Vlaamse Gaai. In 1956 werd hij beheerder van het kampeerterrein en trainingscentrum van de katholieke Verkenners Gilwell Sint Walrick in Overasselt. Hij bleef dit tot 1976. Jan Wijgerinck introduceerde de rowan-speltak in Nederland. Hij schreef diverse boekjes in de Sint Joris Reeks van de Katholieke Verkenners (kampeerder, zwerver, kokkerellen, bespieden) en ook zijn vrouw schreef een handboek voor welpenleidsters; YALAHI, laten wij gaan jagen.

Jan is overleden op 5 mei 1980 in Malden. Hij werd begraven op de Algemene Begraafplaats in Malden. Zijn vrouw overleed op 6 juni 1994.

Meer informatie

Jan Wygerinck - Scoutpedia.nl (scoutwiki.org)
Kamp Sint-Michielsgestel 1942-1944 (geni.com)
Kamp Haaren - Wikipedia
Home - Gijzelaarskamp Beekvliet
Kamp Sint-Michielsgestel - Wikipedia
P.C.A. Geyl, Gedenkboek gijzelaarskamp Beekvliet, St. Michielsgestel (Schiedam 1946)
W. Boerhave Beekman, Gedenkboek gijzelaarskamp Haaren, St. Michielsgestel (Den Haag 1947)

Geboorte Johannes Henricus Maria Wijgerinck op 6 november 1912 te Groenlo (Oost Gelre) » Open Archieven
Overlijden Brigit Bernadet Pia Maria Wijgerinck op 18 juni 1959 te Nijmegen » Open Archieven
In memoriam Gerrit Arink (scoutinggroenlo.nl)
Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 19, 1935, no 5, 1935 » 1935-05 - Pag. 5 | Delpher
Leidersblad; officieële uitgave voor de leidsters en leiders van de Katholieke Jeugdbeweging, 1951, no 10, 1951 » 1951-10 - Pag. 9 | Delpher
Graftombe.nl - Informatie over Jan Wijgerinck
Wereldjamboree 1947 - Scoutpedia.nl (scoutwiki.org)
Leidersblad; officieële uitgave voor de leidsters en leiders van de Katholieke Jeugdbeweging, 1947, no. 6, 1947 » 1947-06 - Pag. 10 | Delpher
Hoe gaat het met u? | Het laatste nieuws uit Groenlo (groenlosegids.nl)
De Katholieke verkenner november 1939
Voortgang maart 1940
Home - Netwerk Oorlogsbronnen
Over Pionieren en Avonturen, herinneringen aan 75 jaar Scouting Groenlo. 356 pg. 2011
Foto boek 75 jaar Scouting Groenlo – foto uit 1930
Tekening gemaakt door Wijgerinck in kamp Haaren, 1942
Archief Nationaal Scoutingmuseum Baarn / Wereld Jamboree 1947 Frankrijk

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.